

وطن امروز

«جهاد تبیین» در عصر شهید مرتضی آوینی چگونه تحقق یافت؟

آوینی معلم سواد رسانه‌ای

برخط کردن تمام سازوکارهای دیوان در ۱۴۰۱

بررسی نقش غیرت دینی و باورهای الهی بر حرکت دانشمندان هسته‌ای کشور به مناسبت روز ملی فناوری هسته‌ای

از هسته اتم تا خدا

پیشرفت‌های ایران در فناوری هسته‌ای محصول غیرت دینی است

دانشمندان هسته‌ای این فناوری را نه تنها با نگاه ملی، بلکه به عنوان ابزاری برای پیشبرد اهداف اسلامی و ارتقای جایگاه امت اسلام می‌نگرند

صفحه ۵

صفحه ۷

چهارمین عملیات انتقام جویانه در سرزمین‌های اشغالی

«رعد فتحی حازم» در قلب تل آویو ۳ صهیونیست را به هلاکت رساند و ۱۰ نفر را زخمی کرد

ذکیر مرده‌ها

تیتراهای امروز

دومین طلبه مجروح در حادثه مشهد نیز به شهادت رسید

مجاوران ابدی حضرت رضا (ع)

بیکر حجج اسلام اصلاهی و دارایی در حرم مطهر رضوی تشییع و به خاک سپرده شد

قطار دولت

در ایستگاه کرج

رئیس: توسعه متوازن و محوریت‌زدایی با پشت میز نشینی ممکن نیست

صفحه ۲

میرهاشم موسوی از افزایش عادلانه حقوق مستمری بگیران در اردیبهشت‌ماه خبر داد

عدالت اجتماعی

در تأمین اجتماعی

بر آورد می‌شود مستمری بازنشستگان تأمین اجتماعی نزدیک به ۵۷ درصد افزایش یابد

صفحه ۳

دیروز شاخص آلودگی هوا در برخی مناطق پایتخت به عدد کم سابقه ۵۰۰ رسید

تهران اسیر غبار

صفحه ۴

نگاه

تکنیک عادی سازی شکست در غرب

حنیف غفاری: طی روزهای اخیر، ولودیمیر زلنسکی رئیس جمهور اوکراین و دیگر مقامات این کشور بارها اعلام کرده‌اند در صورت

پایان یافتن جنگ و انعقاد قرارداد صلح میان مسکو و کی‌یف، سیاست «بی‌طرفی» را در حوزه امنیتی و بین‌المللی خود پیش خواهند گرفت و نه تنها به ناتو، بلکه به هیچ ائتلاف نظامی دیگری علیه روسیه نخواهند پیوست. فراتر از آن، مقامات کشور مولداوی که یکی دیگر از کانون‌های گسترش ناتو به شرق محسوب می‌شود نیز از انصراف دائم خود از پیوستن به پیمان آتلانتیک شمالی خبر دادند. در چنین شرایطی، همزمان با نبرد در شهرها و خیابان‌های اوکراین، تلاش‌های بین‌المللی و منطقه‌ای برای حصول توافق آتش‌بس میان کشور نیز در جریان است. عدم پیوستن اوکراین به ناتو، به قدر متیقن هر گونه قرارداد صلح میان مسکو و کی‌یف تبدیل شده و مذاکرات بر سر موضوعاتی مانند به رسمیت شناختن استقلال لوهانسک و دونتسک و موافقت رسمی اوکراین با الحاق شبه‌جزیره کریمه به روسیه ادامه دارد. ژانویه سال ۲۰۲۲ حدود یک ماه قبل از وقوع جنگ اوکراین، وندی شرمن، معاون وزیر خارجه آمریکا گسترش ناتو به شرق را اجتناب‌ناپذیر دانسته بود:

«ما در رابطه با ایستادگی در برابر پیشنهادهای امنیتی که ایالات متحده حاضر نیست حتی آنها را مد نظر قرار دهد، قطع بودیم. ما به هیچ کس اجازه نخواهیم داد سیاست «رهایی باز» ناتو را - که همیشه برای ائتلاف ناتو بسیار مهم بوده است - به چالش بکشد. ما حاضر نیستیم بدون اوکراین درباره اوکراین، بدون اروپا درباره اروپا، یا بدون ناتو درباره ناتو تصمیم بگیریم!»

دولت بوریس جانسون در انگلیس نیز عضویت اوکراین در پیمان آتلانتیک شمالی را حق مسلم این کشور دانسته بود و از روسیه خواسته بود بدون هیچ گونه قید و شرطی، گسترش ناتو را به مثابه یک حقیقت جاری در حوزه روابط بین‌الملل بپذیرد اما اکنون ماجرا به گونه دیگری رقم خورده است! اکثریت قریب به اتفاق تحلیلگران حوزه روابط بین‌الملل معتقدند گسترش ناتو به شرق و پیشگیری مسکو از محاصره رهبردی توسط غرب، منجر به وقوع جنگ اوکراین شد. ولادیمیر پوتین دریافت بود اگر در مقابل پیوستن اوکراین به ناتو اقدامی صورت ندهد، پیوستن کشورهایمانند گرجستان، مولداوی و حتی آذربایجان به این پیمان در آینده اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.

ادامه در صفحه ۶

این دهان بستنی، دهانی باز شد

بهار الانوار، جلد ۶، صفحه ۷۹ از امام رضا(ع) روایت می‌کند: روزه واجب شده تا درد گرسنگی و تشنگی دانسته‌شده تا مؤمن فروتنی و کوچکی کند و نیازمندی نشان دهد، تا پایداری و مقاومت کند؛ تا کنترل هوای نفس را به دست گیرد؛ تا بداند بر فقرا چه می‌گذرد. آیاتاً مَعْدُونَاتٍ فَعَنَ كَأَن مِّنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ فَعَنَ تَطَوُّعٌ خَيْرًا فَيُؤْخِرُ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (بقره/۱۸۴)

شما باید در روزهایی مشخص، یعنی ماه رمضان، روزه بگیرید. هر کدام‌تان هم که مریض یا در سفرید، روزهای دیگری را به جایش روزه بگیرید. کسانی که روزه برای‌شان طاعت‌فراست، به جای هر روز به فقیری یک وعده غذا بدهند. آری! هر کس با طوع و رغبت طاعتی را انجام دهد، برایش بهتر است. راجع به روزه هم، اگر می‌خواهید بدانید، روزه گرفتن برای‌تان بهتر است و بر کات بسیاری دارد.

ایه قبل تشریع وجوب روزه بود و این آیه بیان استثنائات آن است. در صورتی که شخصی در ماه رمضان، که روزه واجب است، موقتاً مریض یا در حال سفر باشد، روزه نمی‌گیرد و روزهایش را موقوف می‌کند به زمانی دیگر. این یک استثناء استثنای دوم کسی است که به هیچ وجه طاقت روزه ندارد. روزه از چنین کسی ساقط است و به جایش (به فدایش) باید به ازای هر روز یک فقیر را یک وعده سیر کند.

چون عبارت «الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ» کمی مبهم است و ممکن است افراد زیادی خود را مصداق آن بدانند، بعدش گفته «مَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَيُؤْخِرُ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ» یعنی روزه گرفتن منافع معنوی زیادی برای شما دارد، سعی کنید در آن کوشا و به آن راغب باشید. یعنی تشخیص عدم طاقت با خود شخص است ولی زود خودش را به سقوط تکلیف روزه راضی نکند و سعی

کند تا جایی که می‌تواند از این سفره‌خانه معنوی و مائده باطنی محروم نشود. عبارت «مَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَيُؤْخِرُ لَهُ» دلالت دارد که هر کس به مقداری که کارهای نیک را با طوع و رغبت و عشق و لذت انجام دهد، همان برایش می‌ماند و همان دستش را می‌گیرد. پس باید بگوئیم خیرات را تطوعاً و از سر ذوق و به عشق خدا و همراه با لذت بردن از کار انجام دهیم تا اثر آنها در ابدیت ما مضاعف شود.

عیاشی از امام صادق(ع) روایت می‌کند: حد مرضی که به موجب آن بر صاحبش افطار واجب است، به خود شخص واگذار شده؛ هر کس بر حال خویش آگاه‌تر است. فقه‌القرآن، جلد یک، صفحه ۲۰۶ از امام صادق(ع) روایت می‌کند: رسول خدا(ص) در سفر کردن روزه نمی‌گرفت؛ گروهی روزه گرفتند و حضرت آنها را عشاء یعنی «سراکتان» نامید.

روزه بگیرد ولی آنهایی که مریض یا در سفرند، روزهای دیگری را به جایش روزه بگیرند تا یک ماه کامل شود. خدا راحتی شما را می‌خواهد، نه سختی شما را! لذا گذاشت که روزه ماه رمضان را قضا کنید. پس خدا را به بزرگی یاد کنید و شکرش را به جا آورید. این آیه قرآن را به ماه رمضان پیوند می‌زند و می‌گوید قرآن در رمضان نازل شد. پیام تلویحی آیه این است که در ماه رمضان که به دلیل روزه، فعالیت دنیوی شما قهراً کم می‌شود، اوقات خود را با قرآن بگذرانید و با لب بسته از طعام، به این طعام لذت باطنی رو کنید و روح خویش را از هدایت قرآن سیراب سازید. در روایات بسیاری هم هست که رسول خدا(ص) ماه رمضان را به قرالت و تدبیر در قرآن می‌گذراند و می‌فرمود رمضان بهار قرآن است. راجع به نزول قرآن در رمضان، گویا نزول باطن و علم آن از ساخت قدس الهی مراد است. یعنی در ماه مبارک رمضان، قرآن به تکلم الهی حادث شده و پدید آمده و به عوالم مادی الوهیت از جمله روح جبرئیل و قلب رسول مکرم اسلام نازل گشته.

در سوره قدر هم هست که: إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ (سوره‌القدر/۱). یعنی در شب قدر که در ماه رمضان است قرآن نازل شده. باز در سوره دخان توضیح می‌دهد: إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْمُبَارَكَةِ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ؛ فَيُهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ (سوره‌الدخان/۴). جمع این گزاره‌ها این می‌شود که قرآن، به شکل علم جمعی، یعنی روح قرآن یا نور قرآن یا باطن قرآن، برای نخستین‌بار، در ماه رمضان در شب قدر، یکجا بر قلب مبارک حضرت محمد مصطفی(ص) نازل گشت. البته بعدش در مرور و برحسب وقایع، از آن علم جمعی، آیات فعلی به لسان الهی، جلوه کرده و مرتسم گشته و ثبت گردیده و قرآن کنونی که تفصیل همان علم جمعی اول است، ایجاد شد. این تبیین راجع به نزول دفعی (انزال) و تدریجی (تنزیل) قرآن و فرق بین آن دو،

* مفسر قرآن